

6. ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

Еш С.М., ст. викладач

Національного університету харчових технологій,

Ми живемо в суспільстві, яке постійно розвивається і змінюється. В освітньому просторі з'являються нові знання, нові кваліфікаційні ознаки, спеціальності. Уже майже двадцять років вищі навчальні заклади готують фахівців для фінансового ринку країни. З появою нової спеціальності «фінансист» з'явилися нові дисципліни: «Фінансовий ринок», «Ринок фінансових послуг», «Ринок цінних паперів», «Місцеві фінанси» та інші, викладання яких потребує використання новітніх технологій навчання.

В Україні ринок фінансових послуг тільки починає свій розвиток. Досліджується його місце у фінансовій системі держави, обґрунтовується необхідність функціонування фінансових інструментів, формується законодавча база. Особлива роль під час вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг» належить новим методологічним підходам до використання новітніх навчальних технологій.

Креативна система освіти вимагає від сучасного викладача вмілого поєднання базових (класичних) знань з технологіями навчання, спроможними ефективно засвоїти знання, уміння і навички студентів. Навчальні технології є цілісним алгоритмом організації роботи студентів, результатом якого є досягнення запланованих навчально-виховних цілей. Основними складовими, які допомагають реалізувати такий цілісний алгоритм, визначитися у професійних інтересах, розвивати внутрішню мотивацію до творчості є професійна програма і методологія навчання. Професійна програма дисципліни допомагає з усієї сукупності інформації відібрати головну, яка зорієнтує студента на її краще засвоєння, сформує вміння, навички використання інформації в різних сферах суспільної та індивідуальної життєдіяльності. Методологія як елемент допомагає у вихованні конкурентоспроможної особистості, яка може самостійно розробляти життєві стратегії, використовуючи свої знання для створення та досягнення мети. Автором розглядається методологія

як елемент, який дає можливість засвоїти дисципліну «Ринок фінансових послуг» з позицій системного характеру, зокрема:

1) чіткість формулювання теоретичних і практичних завдань щодо

вивчення дисципліни. Завдання теоретичного і практичного спрямування в основному визначені в робочій програмі та в методичних вказівках до вивчення дисципліни. Чіткість формулювання і проведення завдань передбачає розподіл тем і конкретних питань у їх межах, а також питань, що виносяться на самостійне вивчення до кожного заняття з визначенням дат проведення;

2) встановлення зв'язків між дисциплінами кафедри. Розробка таких зв'язків допомагає усунути дублювання в процесі вивчення дисциплін і в результаті забезпечує створення єдиної системи підготовки фахівців. Основними темами багатьох фінансових дисциплін є грошовий обіг, кредит, бюджетна система, банківські операції, інвестиції, податкова система та ін. Тут важливо визначити дисципліни, які є базовими. Вони вивчаються на 1 – 3-му курсах і забезпечують вивчення нових понять, категорій, що будуть повторюватися при вивченні нових дисциплін на 4 – 5-му курсах. Базовими дисциплінами для курсу «Ринок фінансових послуг» є «Фінансовий ринок», «Гроші та кредит», «Страховання», які вивчається на 3-му курсі;

3) використання активних методів навчання – найбільш універсальних і ефективних форм навчальної роботи. Активні

методи навчання, які офіційно визнані педагогічною наукою і використовуються автором, формують вміння спілкуватися на професійному рівні, логічно мислити, висловлювати і відстоювати публічну власну думку. Якщо семінар організований на достатньо високому рівні із використанням активних методів навчання, інтенсивність інтелектуальної роботи передбачає засвоєння до 90 % навчального матеріалу порівняно із 20 %, що засвоюються під час лекції [1]. До семінарів з використанням активних методів навчання відносять дискусії, диспути, вікторини, семінари колективного обговорення, семінари-навчальні ігри, семінари-бесіди, бінарні (інтегровані) заняття та ін. [2]. Інтерес у студентів викликає участь у семінарі-конференції, який бажано проводити після вивчення великої теми, розділу або курсу. До лекцій з використанням активних методів навчання можна віднести лекцію-діалог, яка проводиться при вивченні останніх тем курсу;

4) організація самостійної роботи – це елемент методології, що сприяє

розвитку здібностей студента самостійно вирішувати проблеми. Програма будь-якої дисципліни включає визначену кількість годин на самостійне вивчення. Крім теоретичних занять, самостійне вивчення включає виконання практичних робіт, якщо вони передбачені програмою. Бажано розробляти завдання у формі тестів різного рівня складності. І тести, і розрахункові роботи мають за обсягом відповідати визначеній кількості годин, передбаченій на самостійне вивчення. Система організації

самостійної діяльності студентів включає роботу в мережі Інтернет, яка в освітньому середовищі використовує комп'ютерні технології. Інтернет є основою дистанційної форми освіти, яка побудована на новій парадигмі стосунків між викладачем і студентом з широким використанням комунікативних технологій, які допомагають студенту розвивати необхідні навички спілкування;

5) використання кредитно-модульних технологій навчання – системи, яка дає змогу максимально якісно за мінімальний термін засвоїти матеріал, використовуючи структурно-логічний виклад найскладніших елементів знань логічними частинами – модулями. Модульна технологія передбачає:

а) визначення найголовніших знань, які потрібно засвоїти;

б) поділ дисципліни на модулі – повну кількість логічно завершених,

системно впорядкованих частин теоретичних знань і практичних вмінь з дисципліни;

в) розробку критеріїв оцінювання знань.

Розробка ефективних критеріїв оцінювання знань, умінь і навичок студентів в умовах кредитно-модульної системи сприяє створенню об'єктивних умов оцінювання, підвищення якості залишкових знань, реалізації концепції індивідуального підходу до планування та організації самостійної роботи, створенню однакових за рівнем контрольних завдань і тестів;

б) розробка і використання тестів. Завдання у формі тестів різного рівня складності у вітчизняному навчальному процесі почали використовуватися на початку 90-х років. Практика показала, що тести – це універсальна форма передачі знань, засвоєння матеріалу, контролю, що в сукупності дає можливість якісно оцінити структуру і кількісно виміряти рівень знань, умінь і навичок студентів. Розробка тестів потребує від викладача часу, досконалих знань дисципліни і володіння методикою розробки тестів.

Вивчення «Ринку фінансових послуг» як навчальної дисципліни особливо актуальне в сучасних умовах розвитку економіки, коли державі надзвичайно потрібні кваліфіковані спеціалісти для розвитку посередницької діяльності, з надання фінансових послуг, з фінансового менеджменту, які повинні вміти оцінювати всі можливі варіанти вкладання коштів, приймати правильні управлінські рішення в умовах швидкої зміни кон'юнктури ринку.

Правильне використання методології навчання із використанням новітніх технологій дає змогу створити відповідні умови для розвитку знань і здібностей кожного студента; формує мотиваційний, емоційно-вольовий та інтелектуальний компоненти особистості; розвиває творче та аналітичне мислення; забезпечує високий рівень конкурентоспроможності випускників на ринку праці України й Європи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вестник Московского университета. – Сер: Психология. – 2010. – № 1.

2. Еш С.М. Методологічні підходи до використання новітніх технологій у процесі вивчення фінансових дисциплін / С.М. Еш // Вища школа. – № 8. – 2008. – С. 60 – 70.